

پژوهشکده تحقیقات راهبردی: آیا ضرورت ندارد که حداقل تا حدی کمی‌سازی شود و شاخص ارائه گردد که کاندیداها تا حدودی بتوانند پیش‌بینی کنند صلاحیتشان تأیید می‌شود یا خیر؟

بله می‌توان تا حدودی شاخص‌هایی ارائه و این موضوع را شفاف کرد. به‌طور مثال در حالت عادی شورای نگهبان جزئیات دلایل رد صلاحیت را اعلام نمی‌کند و مثلاً اعلام می‌شود که فلانی رجل سیاسی مذهبی نیست؛ اما وقتی رجل مذهبی به پنج بند تقسیم و معیار مشخص شود، شورای نگهبان موظف است اعلام کند به استناد کدام بند فرد را رجل سیاسی مذهبی تشخیص نداده است.

پژوهشکده تحقیقات راهبردی: یکی از ایرادات وارد به این طرح موضوع تعیین حداقل و حداکثر سن است. نظر شما در این باره چیست؟

اصل تعیین سن برای کاندیدا یکی از شرایط عمومی برای کاندیداتوری در انتخابات است و موضوعی رایج در انواع نظام‌های انتخاباتی جهان است؛ اما میزان سن مناسب برای ریاست جمهوری موضوعی است که بستگی به شرایط کشورها دارد. البته بنده با تعیین حداقل ۴۵ و حداکثر ۷۰ سال که در این قانون مطرح شده است، کاملاً مخالف هستم؛ اما معتقدم باید یک حداقل سنی را مدنظر قرار دهیم.

پژوهشکده تحقیقات راهبردی: چرا شرایط کاندیدای انتخابات ریاست جمهوری را باید در قانون عادی مطرح کنیم؟ آیا شورای نگهبان مطابق با سیاست‌های کلی نظام در موضوع انتخابات نباید این شرایط را تعیین می‌کرد؟

شورای نگهبان در راستای تحقق بند ۵ و بند ۱۰ سیاست‌های کلی انتخابات نظری دارد و طی دو ماده شاخص‌هایی ارائه داده و در یک ماده تقریباً به‌صورت کلی مواردی را مطرح کرده است و در ماده دوم نیز شرایطی مانند صلاحیت علمی لازم، سن

۹۹ بحث پیشگیری از تخلفات انتخاباتی از موضوعات اساسی در جرائم انتخاباتی است که در حال حاضر قوانین ما هیچ‌گونه سازوکاری برای آن پیش‌بینی نکرده است.

از طرفی برخی از محدودیت‌ها و جرائم در حوزه فضای مجازی رخ می‌دهد که هیچ‌گونه مدیریتی برای آن وجود ندارد. مثلاً ممنوعیت تبلیغات ۲۴ ساعت قبل از انتخابات با وجود فضای مجازی ماهیت خود را از دست داده است. **۶۶**

مناسب، توانایی ارائه برنامه جهت مدیریت کشور و ... را بیان کرده است. به نظر می‌رسد شورای نگهبان معتقد است ورود به شرایط جزئی کاندیدای انتخابات ورود به حیطه قانون‌گذاری است و در این موضوعات جزئی، مجلس شورای اسلامی باید نظر دهد و شورای نگهبان در مقام قانون‌گذاری نیست. مجلس هم از این جنبه معتقد است صلاحیت ورود به موضوع را دارد. البته موضوع تعیین شرایط کاندیدای انتخابات ریاست جمهوری همواره مورد اختلاف بوده است.

پژوهشکده تحقیقات راهبردی: یکی از موارد مطرح دیگر در طرح که در فضای رسانه‌ای هم بحث‌هایی را برانگیخته است، بحث سابقه حضور در مناصب لشکری و نیروهای مسلح بود، این موضوع آیا با سایر قوانین کشور و به‌ویژه سیاست‌های کلی نظام تناقض ندارد؟

عرض کردم که من با اصل موضوع سابقه تصدی مخالف هستم و به نظر می‌رسد مورد ایراد شورای نگهبان هم قرار خواهد گرفت و این موضوع هم ذیل سوابق تصدی ذکر شده است و اشکال دارد. البته در این طرح مسئله این نیست که رئیس جمهور حتماً باید از میان نظامیان باشد؛ بلکه این موضوع مطرح است که نظامیان با سابقه سرلشکری در کنار سایر مسئولان می‌توانند کاندیدای انتخابات ریاست جمهوری شوند. بحث ورود برخی از افراد در نیروهای

مسلح به انتخابات همواره برای جلوگیری از سوءاستفاده‌ها، محدودیت‌هایی را در بر داشته است، به‌عنوان مثال حتماً باید شش ماه قبل از انتخابات استعفا دهند که در این قانون برخی از این‌گونه محدودیت‌ها ذکر شده است.

پژوهشکده تحقیقات راهبردی: یکی از مواردی که در قسمت‌هایی از این طرح به آن پرداخته شده، موضوع جرائم انتخاباتی است؛ چه خلأهایی درباره جرائم انتخابات ریاست جمهوری وجود دارد؟

در بند ۷ سیاست‌های کلی انتخابات به علت آسیب‌هایی که در جرائم انتخاباتی وجود دارد، به‌روشنی بر بحث پیشگیری از جرائم و تخلفات انتخاباتی تأکید شده است. این نشان می‌دهد که ما در این حوزه آسیب داریم و باید با آن برخورد شود. در دوره مجلس قبل از موضوعاتی که در کارگروه تحقق سیاست‌های کلی انتخاباتی تشکیل شد، قضیه تخلفات انتخاباتی هم بررسی شد.

اساساً با توجه به حساسیت‌هایی که در موضوع انتخابات لازم است، ابتدا به جمع‌بندی مشخصی در این رابطه دست یابیم که با تخلف در انتخابات چگونه باید برخورد کرد تا کمترین بازتاب و هزینه را به نظام سیاسی کشور وارد کند. بحث پیشگیری از تخلفات انتخاباتی از موضوعات اساسی در جرائم انتخاباتی است که در حال حاضر قوانین ما هیچ‌گونه سازوکاری برای آن پیش‌بینی نکرده است.

از طرفی برخی از محدودیت‌ها و جرائم در حوزه فضای مجازی رخ می‌دهد که هیچ‌گونه مدیریتی برای آن وجود ندارد. مثلاً ممنوعیت تبلیغات ۲۴ ساعت قبل از انتخابات با وجود فضای مجازی ماهیت خود را از دست داده است. موضوع مهم دیگری که به آن ورود نشده، شفاف‌سازی هزینه‌های انتخاباتی است که عامل جرائم مختلفی در کشور است؛ بنابراین در مجموع در حوزه جرائم انتخاباتی در نظام حقوقی کشور دچار عقب‌ماندگی‌های گسترده‌ای هستیم و قوانین کشور در این حوزه وضعیت مطلوبی ندارد.